

زیربنای تربیت در جامعه اسلامی از نگاه امام صادق (ع)

بازتاب روابط نیک و بد خانواده در جامعه خود را نشان می دهد و مردان بزرگ در دامن مادران فرزانه و حمایت پدران دلسوز بزرگ شده اند.

همراهی مرد با زن، زمینه ساز عشق و دلدادگی زن به مرد شده و پیوند او را با شوی، دو چندان می کند . به گزارش سرویس مذهبی خبرگزاری زنان ایران ، خانواده واحد و هسته کوچک شده جامعه انسانی است. و بازتاب روابط نیک و بد خانواده در جامعه خود را نشان می دهد و مردان بزرگ در دامن مادران فرزانه و حمایت پدران دلسوز بزرگ شده اند. اگر رأفت و مودت و عقلانیت بر محیط خانه حاکم باشد زن و شوهر در آرامش بسر برده و در سایه این درخت برومند و سایه گستر ، مردان و زنان رشید و فرزندان شایسته تربیت می شوند. ولی خانواده ناآرام و پرکشمکش ، پایه های تربیت و رشد کودکان را لرزان و فرزندانی ناکارآمد را به جامعه تحویل می دهد.

امام صادق(ع) پرچمدار بزرگ مکتب اهل بیت ، در گفته ها و رهنمودهای ارزنده و کارگشا، شیوه درست زندگی و راههای تعامل انسانی در خانواده را به مسلمانان نشان داده است. در این رهنمون ها زن و شوهر نه دو رقیب و دو شریک تجاری، که مایه انس و کمال و رشد یکدیگرند و در سایه همدلی و تعاون و تعامل درست آن دو، خانواده خداگونه شکل می گیرد. در مکتب امام صادق(ع)، تار و پود زندگی انسانی بایستی با رشته های عواطف انسانی و عشق و ایثار پیوند خورد و اگر عشق و علاقه دو جانبه میان زوجین نباشد، هیچ قانون بشری و امر و نهی های عرفی و حکومتی نمی تواند آرامش را در خانه برقرار سازد. زن و شوهر نسبت به یکدیگر حقوق و وظایف متقابلی دارند که اگر آن را به راستی پاس دارند، خانواده ای گرم و پر نشاط و پویا و امیدوار را شکل داده و زمینه های رشد و تکامل خود و فرزندان، در آن فراهم می شود. و اگر هر یک از آن دو از حدود و مرزهای خود سر پیچد در گردش رو به رشد و سلامت این هسته انسانی وقفه ایجاد شده و ستیز و تیره روزی جای بهروزی و آرامش را پر خواهد کرد.

امام ششم(ع) برای موفقیت در خانواده ، زن و شوهر را به رعایت چند نکته توجه داده است:
 «#; لا غنی بالزوج عن ثلثة اشیاء فیما بینہ و بین زوجته، و هی الموافقة لیجتلب بها موافقتها و محبتها و هواها و حسن خلقه معها و استمالة قلبها بالهیئة الحسنة فی عینها و توسعته علیها.
 و لا غنی بالزوجة فیما بینها و بین زوجها الموافق لها عن ثلاث خصال و هن: صیانة نفسها عن کل دنس حتی یطمئن قلبه الی الثقة بها فی حال المحبوب والمکروه. و حیاطته لیكون ذلک عاطفا علیها عند زلة تکون منها. و اظهارالعشق له بالخلاصة و الهیئة الحسنة لها فی عینه«#;

امام صادق(ع) در این روایت برای موفقیت در خانواده، نخست وظایف مرد را شرح کرده است.
 الف: بایستگی های شوهر:

«#; لاغنی بالزوج عن ثلثة فیما بینہ و بین زوجته؛ شوهر در آنچه میان او و همسرش گذرد از سه چیز بی نیاز نیست.«#;
 1- موافقت و سازگاری با زن

امام صادق(ع)، نخستین سرمایه مرد برای ایجاد روابط حسنه با همسر را موافقت با بانوی خانه شمرده است و برای آن آثار مثبت و نیکویی شرح کرده است.

«#; و هی الموافقة لیجتلب بها موافقتها و محبتها و هواها؛ همراهی با او تا با همراهی متقابل و محبت علاقه او را به دست آورد.«#;

موافقت، از ماده وفق به معنای: همراهی، حسن انقیاد، نرمش و مدارا در برابر عنف و شدت عمل آمده است.

به این شرح؛ مرد در مواردی از خواسته ها و حقوق خود به سود همسرش بگذرد؛ چه زن و شوهری که همواره شب و روز با هم زندگی می کنند و در همه شئون زندگی با یکدیگر شریک و دمخورند، گاه در زندگی مشترک، میان شان اختلاف سلیقه پیدا می شود، برای آنکه تفاوت دیدگاهها و خواسته ها اساس زندگی را نلرزاند بایسته است زن و مرد از برخی خواهش های شخصی به سود شریک زندگی بگذرند.

از آنجا که مرد، رئیس و قیم زندگی است و توانایی بیشتری برای اجرای خواسته های خود دارد نرمش عزتمندانه و از سر اقتدار او در برابر خواسته های کوچک زن، نوعی احترام به بانوی خانواده است و محبت و علاقه دو چندان او را در پی دارد. گذشت و همراهی مرد با زن، روح و روان او را مجذوب مرد ساخته و بانوی خانه همه علاقه و محبت خود را به پای مرد می ریزد.

امام صادق(ع) در این روایت در پیامد جلب موافقت زن فرموده است:

– در سایه رفق و مدارای مرد زن نیز با خواسته های مرد همراه می شود.

– زن همه دوستی و اخلاص خود را نثار مرد می سازد.

همراهی مرد با زن، زمینه ساز عشق و دلدادگی زن به مرد شده و پیوند او را با شوی، دو چندان می کند. امام ششم(ع)، در روایتی دیگر معاشرت جمیله را از بایستگی های رفتاری مرد شمرده و تأکید فرموده مرد ولو به تکلف و تلاش باید آن را در خود ایجاد کند: «إن المرء یحتاج فی منزله و عیاله الی ثلاث خصال یتکلفها و ان لم یکن فی طبعه ذلک: معاشره جمیله و سعة بتقدیر و غیره بتحصن؛

مرد در اداره خانه و خانواده اش نیازمند است خود را به سه خصلت بیاراید گرچه این خصال در سرشت او نباشد: رفتاری خوش، گشاده دستی به اندازه و غیرتی همراه با خویشتنداری.«

رفق و مدارا از مصادیق معاشرت جمیله است. در سایه همدلی آرامش بر خانه حاکم شده، زن و مرد از زندگی لذت می برند و کودکان در محیط امن و با آسایش بالیده و درهای رزق و روزی به رویشان گشوده می شود. در روایتی دیگر، روزی حلال و فراغ و باز شدن درهای رحمت و برکت خداوندی از پیامدهای رفق و مدارا در خانواده شمرده شده است. ایما اهل بیت اعطوا حظهم من الرفق فقد وسع الله علیهم من الرزق

2_ حُسن خلق

از آداب معاشرت و وظایف مرد در خانواده، حُسن خلق است.

حسن خلق: خوی خوب و پسندیده در برابر بدخویی و کج تابی.

حُسن خلق شاخه ای از مکارم اخلاق یعنی: سجایا و خصلت های نیک انسانی چون، عفو و بخشش و صبر و شکر و غیرت و شجاعت و وفا ...

پیامبر(ص) فرمود: «انما بعثت لاتمم مکارم الاخلاق؛ من از طرف خداوند مبعوث شده ام تا مکارم اخلاق را کامل کنم.« حُسن خلق یعنی نرمخویی، طلاق و وجه، برخورد پسندیده. امام صادق در روایتی مرزهای آن را چنین بیان فرموده است. حسن بن محبوب از برخی از اصحاب نقل کرده:

«قلت لابی عبدالله(ع) ما حدّ حسن الخلق؟ قال: تلین جانبک و تطیب کلامک و تلقی اخاک بیشر حَسَن.؛

از امام صادق پرسیدم مرز حُسن خلق چیست؟ فرمود: با مردم به نرمخویی و گرمی برخورد کنی، پاک و منزه و در کمال ادب سخن بگویی و در روبه رو شدن با برادرانت متبسم و گشاده روی باشی.«

از این رو، رفتارهای پسندیده ای چون پیشی گرفتن در سلام، مصافحه، پوشیدن لباس پاکیزه، عطر زدن، عیادت بیماران، در تشیع جنازه شرکت کردن، تسلیت به مصیب دیدگان، بدرقه و پیشواز مسافر رفتن، همه و همه در حوزه حُسن خلق می گنجد و بخشی از ماموریت های پیامبر(ص) رواج آداب نیک در میان مردم است.

امام صادق(ع) توصیه فرموده است: مرد برای گرم کردن کانون زندگی بایسته است: خود را به زیور حُسن خلق بیاراید: «و حسن خلقه معها و استعماله استعمالاً قلبها بالهیئة الحسنه فی عینها؛

و خوش خویی با او و بکار بردن (فنون) دلجویی از او به صورتی که در چشمش زیبا آید.«

برابر سفارش امام، خوش خویی اقتضاء می کند: مرد خویشتندار باشد، نه تنها بر خشم و غضب خود پیروز آید که غم و اندوه خود را نیز در دل پنهان دارد و به زبان نیاورد و برای همسرش سنگی صبور باشد تا آن یار مهربان بتواند دردها و اندوه روزانه خود را با مرد به عنوان مونس محرم و پناهگاه مطمئن در میان نهد و در پرتو همدردی مرد، اندکی آرامش یابد و افزون بر خوشرویی خوشگو هم باشد و از واژه های زیبا و امیدآفرین در گفتگوها استفاده کند و از سخن ملال انگیز و رنجش آور پرهیز کند.

علمای اخلاق، سفارش کرده اند: مرد در ورود به منزل سلام کند، از زوجه اش دلجویی کند و در برابر زحمت ها و رنج هایی که در نگهداری فرزندان و تهیه غذا می کند از او قدردانی کند و موفقیت خود را مدیون رنج های او بداند، از احوال بستگان همسرش جويا شود و خود را علاقمند به سرنوشت آنان نشان دهد، اینها در جلب علاقه زن به مرد حکم کیمیا را دارد. امام باقر(ع) در تأثیر داروی محبت فرموده اند: «البشر الحسن و طلاقة الوجه مکسبة للمحبة و قربة من الله و عبوس الوجه و سوء البشر مکسبة للمقت و بعداً من الله؛

چهره خرم و گشادی رخسار مایه جلب دوستی و نزدیکی به خداست و ترش رویی و دژم چهرگی موجب دشمنی و دوری از خداست.«

ایجاد زمینه احترام به رئیس خانواده:

امام صادق در ذیل توصیه به خوش خلقی افزوده اند: که مرد افزون بر خوش خلقی بایستی مراقب گفتار و رفتارش در زندگی باشد و حلال و حرام خداوندی را پاس دارد و در میان خانواده و فرزندان به عدالت رفتار کند و دست و دیده اش از گناه دور باشد تا اطمینان زن را به دست آورد و زن به او به دیده تکریم بنگرد و به شوهر افتخار کند؛ چه گناه و پاس نداشتن مرزها و حریم الهی، مرد را در دل و دیده زن، کوچک می کند و زمینه نافرمانی را در او تقویت می کند.

از جمله: «استعماله استعمالاً قلبها بالهیئة الحسنه فی عینها.« استفاده می شود که مرد باید با ابهت و اقتدار و صلابت باشد تا در چشم زن زیبا جلوه کند و آن چنان نرم و رمیده و ترسیده نباشد که در دیده زن سبک و بی ارزش بنماید؛ زیرا آنچه زن و مرد را به همدیگر علاقمند می سازد تفاوت های طبیعی زن و مرد است، زن، مظهر احساس است و نرمش و صلح جوئی و هوادار آرامش و احساسات مادرانه است. و مرد، نماد منطق و صلابت و مردانگی و اقتدار و مدیریت.

این ویژگی ها در مرد بیشتر باشد در دل و دیده زن از احترام و شایستگی بیشتری برخوردار خواهد بود. و اگر مرد همان صفات و ویژگی های زن را دارا باشد، نمی تواند در چشم زن به عنوان قهرمان جلوه کند و از او الگو گیرد.

تجمل و خودآرایی

تجمل و خودآرایی مرد از جمله مؤلفه های ابهت و احترام مرد در نزد همسر است؛ چه زیبایی و آراستن ظاهر به آدمی، محبوبیت می بخشد و تمایل بشر به جمال از خواهش های غریزی است. مردم به لباس نیکو و آراستگی علاقه دارند و آن را نشانه نظم و فرهنگ و شعور می شمرند از این رو، قرآن و سنت، مسلمانان را به آراستگی و زینت تشویق کرده اند. امام صادق(ع) فرموده است:

#171;إنَّ الله يحب الجمال و التَّجَمُّل؛ خداوند زیبایی و خودآرایی را دوست می دارد.«

امام ششم، از جدش امیرمؤمنان(ع) نقل فرموده است: خداوند زیبا است و زیبایی را دوست دارد و نیز دوست دارد آثار نعمت های خود را در میان بندگانش ببیند.

پیامبر(ص) برای دیدار مؤمنان خود را می آراست و از ژوئیدی و آشفتنگی سر و موی پرهیز داشت. وقتی بایسته باشد مؤمن برای دیدار زودگذر برادر مؤمن، خود را بیاراید، همدم و مونس دائمی در اینباره حقوق بیشتری دارد. طبرسی در این باره نوشته است: پیامبر(ع) خود را برای دیدار یاران آماده می کرد چه رسد به خانواده، ولقد كان يتجمل لاصحابه فضلا عن اهله.

حُسن خلق و نرمخویی و خوش گوئی و آراستگی مرد، زن را به شور و نشاط می آورد. افسردگی های او را از میان می برد و زن نیز متقابلاً خوش اخلاق شده با لبان خندان با مرد روبه رو می شود. مرد خانه با دیدن زن خوش خوی، خستگی های روزانه اش از میان می رود. مرد نیز نیازمند به صبوری زن است، او انتظار دارد پس از آن همه در پی لقمه نان دویدن، وقتی خسته و کوفته به خانه برمی گردد مصاحبت و همدردی زن و فرزند بار او را سبک سازد و در خانه با چهره های خندان و شاداب روبه رو شود، دیدن چهره های دژم و درهم کشیده نخواهد توانست انتظار او را برآورده سازد.

پیامد، حُسن خلق، افزون بر آثار معنوی، رونق زندگی و برکت و آبادانی آن است، چه همکاری و همدلی و نشاط و انرژی توان کار و فعالیت را بالا برده و به زندگی برکت می دهد. به فرموده امام صادق(ع):

#171;و حسن الخلق يعمران الديار و يزيدها في الاعمار؛ نیکی و اخلاق خوش سرزمین را آباد و عمرها را طولانی می کند.«

3- توسعه و گشاده دستی

زن و فرزند، عیال مرد و اسیران در دوست اویند و همواره چشم به راه او.

پیشوای امت اسلامی، سفارش فرموده: برای ایجاد خانه آرام و زندگی سعادتمند مرد بایستی از فشرده دستی و امساک به دور باشد و از رزق و روزی که خداوند به او عطا کرده، بر اهل و عیالش توسعه دهد و در زندگی، خوراک و مرکب و لباس و مسکن شان گشایش دهد. و این خود، مرد را در چشم اهل خانه عزیز و مقتدر می کند.

امام صادق(ع) فرموده است: #171;كفى بالمرء اثماً أن يضيّع من يعول فيه؛ همین گناه برای مرد بس که نان خور عیال خود را ضایع کند.«

عیال، مجموعه کسانی هستند که رزق و مخارج شان بر عهده مرد است.

بخشی از طلاق ها و کشمکش های زندگی از بی توجهی مرد به مخارج زندگی سرچشمه می گیرد که مرد با فشرده دستی و یا اعتیاد و یا ندانم کاری و ... درآمد را در زندگی هزینه نمی کند و خانواده را در عسر و حرج نگهداشته و این خود در دراز مدت به انفجار در کانون خانواده می انجامد.

امام صادق(ع) در روایتی به فشرده دستان هشدار داده است: #171;إنَّ عیال الرجل اسراؤه فمن انعم علیه الله فلیوسع علی أسرائه، فان لم یفعل یوشک ان تزول تلك النعمة عنه؛

همانا خانواده مرد اسیران اویند هرکس خداوند به او نعمتی عنایت کرده بر عیال خود ببخشد، اگر این کار نکند چه بسا این نعمت از کف برود.«

امام ششم، سعی و عمل و کار و کوشش برای عمران و آبادی و توسعه بر خانواده را از عوامل مؤثر در سعادت مادی و معنوی شمرده اند و به شیعیان سفارش فرموده اند: از تنبلی و کم کاری بپرهیزند. امام ارزش مجاهدات کارگران را در ردیف فداکاری سربازان اسلام در دفاع از مرزهای اسلام به شمار آورده اند علاوه بر آن، ائمه(ع) خود، کار می کردند و عملاً مردم را به سعی و کوشش دعوت می کردند: #171;عن ابی عبدالله(ع) الکاد علی عیاله کالمجاهد فی سبیل الله؛ امام صادق(ع) فرمود: کسی که در طلب روزی خانواده خود کار می کند و به سعی و کوشش تن می دهد مانند مجاهدی است که در راه خدا جهاد می کند.«

#171;عن ابی عمرو الشیبانی قال: رایب اباعبدالله(ع) و بیده مسحاة و علیه ازار غلیظ یعمل فی حائط له و العرق یتصاب عن ظهره فقلت جعلت فداک اعطنی اکفک. فقال: لی اتی احب ان یتاذی الرجل بحرّ الشمس فی طلب المعیشة؛ ابی عمرو شیبانی می گوید: امام صادق(ع) را دیدم که بیلی در دست و جامه خشنی در بر داشت در محوطه [باغ.. خود، کار می کرد و عرق از پشتش می ریخت. گفتم: بیل را به من بدهید تا کار شما را انجام دهم. فرمود: دوست دارم. مرد در راه به دست آوردن معاش، آزار حرارت آفتاب را تحمل کند.«

صادق آل محمد(ص) در سفارشی دیگر تأکید فرمود: کار و تلاش برای مخارج خود و زن و فرزند و صلح رحم و صدقه و مخارج حج و عمره، دنیاطلبی نیست.

ب: وظایف زن در خانواده

زن، وزیر مرد است و کمک کار و مشاور خانواده و متقابلاً نسبت به مرد وظایفی دارد اگر آن را به درستی انجام دهد، مرد در انجام مسئولیت های خود موفق و زندگی به کام هر دو شیرین می شود و از این درخت تناور و ریشه دار میوه هایی شیرین به جامعه عرضه می شود.

امام صادق (ع) در این روایت فرموده است: «و لا غنى للزوجه فيما بينها و بين زوجها عن ثلاث خصال؛ زن نیز در روابط خود با همسرش از سه ویژگی بی نیاز نیست.»

1- پاک و پاکیزگی:

«صيانة نفسها من كل دنس حتى يطمئن قلبه الى الثقه فى حال المحبوب و المكروه؛ نخست آن که خود را از هر آلودگی پاک دارد تا مرد در حال خوشنودی و خشم به او مطمئن باشد.»

عفاف، زینت زن است، زن بایستی جسم و جانش را از هرگونه گناه و لغزش و خطا دور دارد. و حریم خانواده را از نگاه و دست و زبان نامحرمان حفظ کند. بایسته است زن در سخن گفتن با نامحرمان حریم نگه دارد و در لباس پوشیدن و راه رفتن از تبرج و خودنمایی در بیرون از سرای شوی بپرهیزد و زینت و دارایی خود را به رخ دیگران نکشد که این کار افزون بر آندوهناک کردن تنگدستان و افراد نادار راه نفوذ و رخنه بیماردلان را به حریم خانواده باز می کند و نامحرمان به خود اجازه چشم چرانی و دست درازی به حریم دیگران می دهند.

عفاف و حجاب و پاسداری زن از ناموس خود او را در دل و دیده مرد عزیز و بزرگ می کند، به او مطمئن شده و به دیدار او خرسند شده و خود را در بهشت مینو می بیند و هیچگاه بدگمانی و سوءظن در وجودش راه نمی یابد:

زن خوب فرمانبر پارسکند مرد درویش را پادشا

برو پنج نوبت بزین بر درتچو یاری موافق بود در برت

همه روز اگر غم خوری غم مدارچو شب غمگسارت بود در کنار

کرا مستور باشد زن و خوبروبه دیدار او در بهشتست شوی

کسی برگرفت از جهان کام دلکه یکدل بود با وی آرام دل

اگر پارسا باشد و خوش سخننگه در نکویی و زشتی مکن

زن خوش منش دل نشان تر، که خوبکه آمیزگاری ببوشد عیوب

زن سبک سر، کم خرد و بدکنش، که از معاشرت های شبه ناک نمی پرهیزد و یا در محافل انس آلوده به گناه رفت و شد دارد. و چه بسا از سر ساده لوحی و یا تسامح اخلاقی مزاح را نشانه خوش اخلاقی بشمرد و یا به تقلید و غرب زدگی راه ابتزال گیرد، اطمینان مرد را به خود از دست می دهد. اندک اندک خارهای شک و تردید در سینه مرد می روید و کدورت جای علاقه را می گیرد. و با کوچکترین اختلاف و بگو مگوی زن و شوهری، جرقه بد دلی در دل مرد شعله می کشد و این نخستین گام فروپاشی خانواده است:

اگر زن ندارد سوی مرد گوشسراویل کحلش در مرد پوش

زنی را که جهلست و ناراستبلا بر سر خود نه زن خواستی

از این روی ائمه اطهار ما را از رفت و آمدهای به جاهای تهمت برانگیز پرهیز داده اند. علی(ع) فرمود: «ایاک و مواطن التهمه؛ از جاهای تهمت برانگیز بپرهیز.»

2- پاسداری از دارایی خانواده:

«و حیاطته لتکون ذلک عاطفها علیها عند زلة؛ و مواظبت زن بر امور خانه. تا در وقت اشتباه زن، عطوفت مرد به او را پوشش دهد.»

حیاطت از احاطه، نظارت و مواظبت معنی می دهد. و به قرینه تقسیم بودن با جمله پیشین. بیانگر پیامی وسیع تر از عفاف و حریم شخصی است و چه بسا مقصود آن باشد: زن نقش وزیر را داشته باشد و بر همه امور خانه و دارایی و آبروی مرد نظارت کند و از به خطر افتادن آن مواظبت و حراست کند از ولخرجی و بی مبالاتی و اسراف در هزینه خانواده بپرهیزد و سعی و اهتمام خود را در ایجاد آرامش و رونق خانه، بکار گیرد دلسوزی زن نسبت به خانه و مرد، شوهر را نسبت به همسر، مهربان و عطوف و مطمئن می سازد و اگر هم مبادا در حوزه اختیارات او اشتباهی رخ دهد و خسارتی متوجه خانه گردد نه تنها مرد او را متهم نمی سازد که به جانبداری از او برمی خیزد و اشتباه او را می بخشد. علی(ع). فشرده دست بودن زن را حسن و به سود مرد شمرده و فرموده است: «و اذا كانت بخيلة حفظت مالها و مال بعلها؛ و هر گاه بخیل باشد مال خود و شوهرش را حفظ می کند.»

3- ابراز عشق به همسر

ابراز علاقه زوجین به یکدیگر در ایجاد پیوند و علاقه حکم کیمیا دارد. پیامبر(ص) در اینباره فرموده اند: هیچ جمله ای مانند این سخن مرد به همسرش: «قول الرجل للمرأة انی احبک لایذهب من قلبها ابدا؛ که تو را دوست دارم در دل او جای نمی گیرد.» زن شرمناک تر از مرد است، او همواره احساس محبت خود را نسبت به مرد در دل پنهان می دارد و آزر و حیا بر ابراز علاقه به شوهر راه می گیرد. و چه بسیار عادت و فرهنگ تحمیلی بر جامعه، ابراز علاقه زن به همسرش را عیب بشمرند. ولی فرهنگ اسلامی جز این است و زنان بایستی برای گرما بخشیدن به روابط خود با همسر به ابراز علاقه به مرد خود پردازند.

امام صادق(ع)، در این روایت به زنان سفارش کرده برای پیوند بیشتر زندگی: «و اظهار العشق له بالخلافة؛ زن به همسرش با زبان، علاقه و عشق خود را ابراز کند.»

خلاصه، پیامی بیشتر از ابراز بدون تکلف و ریا دارد. و دلالت دارد، که ابراز محبت زن بایستی با دلدادگی و لطف و دل فریبی همراه باشد، تا دل همسرش را به چنگ آورد و قلب او را در تور عواطف و لطف و صفای خود پایبند سازد.

چه، همان گونه که زن چونان گل، نیازمند به محبت و دلگرمی است، مرد نیز احتیاج به پشتیبانی معنوی و محبت زن دارد. و ابراز علاقه زن به او، او را دلگرم می کند.

فاطمه زهرا(س) به علی(ع) نهایت محبت و مودت داشت و آن را به زبان می آورد. این خود از زمینه های موفقیت حضرت در زندگی

بود.

از جمله، جمله ای از زهرا خطاب به همسر به یادگار مانده است: «#171؛ روحی لروحک الفداء و نفسی لنفسک الوقاء؛ روح من فدای روح تو باد. و جان من سپر بلای تو باشد.»؛

آراستگی و تجمل زن برای مرد

امام پس از توصیه به ابراز علاقه زن به مرد، افزوده اند، آراستگی و زینت زن برای مرد از عوامل استحکام خانواده است: «#171؛ والهیتة الحسنة لها فی عینة»؛ چه زن ریحان است و مداوم بایستی در منظر مرد خود را آراسته و خوش بو و خوش گو دارد. برخی از بانوان برای مجالس بیرون از منزل و دعوتی ها خود را می آرایند ولی در درون منزل همواره در لباس آشپزی و غیر مرتب در رفت و شداند.

این دسته از زنان غافل اند که آنان پیش از اینکه کلفت و خدمتگزار خانه باشند بانو و مونس و انیس مرداند و بایستی همه موجبات آرامش و شادمانی مرد از جمله، حسن هیأت و آراستگی را در خود فراهم سازند. البته شادمانی درونی و رضایت خاطر زن نیز به درخشش و ملاحظت و صباحت او کمک می کند و زینت و جمال باطن چهره را نیز زیبا و مزین می سازد. زینت و آراستگی لباس و چهره سبب می شود زیبایی طبیعی و جمال خدادادی بیشتر بدرخشد و زن را در دیده همسرش زیباتر جلوه دهد و کشش و علاقه مرد نسبت به خود را دو چندان سازد.

پیامبر(ص) فرموده اند: بهترین زنان شما زنی باشد، زایا و مهربان که خود را بیوشد و پاکدامن باشد ... در برابر همسرش خود را جلوه دهد و در برابر مردان بیگانه خود را حفظ کند .

فاطمه زهرا(س) همواره خود و محیط خانه را عطرآگین و آراسته نگه می داشت دختر پیامبر(ص) همیشه با خود عطر نگه می داشت. ام سلمه گوید: از فاطمه(س) عطر خواستم و گفتم آیا در نزد تو عطری هست که برای خود ذخیره کرده باشی؟ او آورد و از آن مقداری در کف دستم ریخت از او بویی به مشامم خورد که مانند آن نبویده بودم... و نیز اسماء بنت عمیس گوید: فاطمه در آخرین لحظات زندگی به من گفت: عطر مرا که همیشه خود را با آن معطر می نمودم بیاور.

از این رو، جمال معنوی و آراستگی زهرای مرضیه، علی(ع) را به نشاط می آورد و حضرت فاطمه را آینه صفات خدا می دید و با دیدن او همه غم ها و اندوه های حضرت از میان می رفت و توان و نیرو و کارایی آن امام همام افزوده می گشت. تربیت زاهدانه و بخشش های بزرگ!

«#171؛ و لا تمدنّ عینیک الی ما متعنا به ازواج منهنم زهرة الحیوة الدنیا لفتنهنم فیہ و رزق ربک خیر وابقی و أمر اهلک بالصلوة و اصطبر علیها لانسلک رزقا نحن نرزقک و العاقبة للتقوی؛ پس بر آنچه می گویند شکبیا باش و پیش از طلوع خورشید و قبل از غروب آن، پروردگارت را همراه با ستایش او تسبیح گوی، و در بخشی از اوقات شب و در اطراف روز نیز او را تسبیح گوی، باشد که رضایت خاطر به دست آوری. و به سوی آن رونق زندگی دنیا که اصنافی از آنان را بدان بهره مند ساخته ایم تا ایشان را بدان بیازماییم، چشم مدوز، و بدان که رزق پروردگارت بهتر و پایدارتر است.

طنین آیات فوق از ابتدای رسالت بر قلب و گوش پیامبر نشسته تا حضرتش با اراده ای محکم و استوار در صحنه های خوف و هراس وارد شود و بی ترس از هر حادثه ناگوار و کوبنده، به ادای رسالت همت گمارد. خداوند متعال پیامبر(ص) را از چشم دوختن آرزومندانه به متاع های رنگارنگ و گل های با طراوت بوستان ناپایدار دنیا باز می دارد و آنها را فتنه و اسباب آزمایش دنیا داران معرفی می کند و به برخورداری از روزی بی نظیر و بی پایان آخرت نوید می دهد و وی را مأمور می کند که اهل بیت خود را بر نماز (برترین جلوه عبادت و بندگی) و مداومت بر آن امر کند و اطمینان می دهد که روزی دنیای آنان بر عهده خدا است.